

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Димитричка Близнакова, д.м.
Директор на Медицински колеж – Варна
Член на научното жури съгласно Заповед № Р-109-104/31.01.2018 г.
на Ректора на Медицински университет – Варна

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4 Обществено здраве, специалност „Управление на здравните грижи“, за нуждите на Медицински колеж – Варна, УС „Медицински лаборант“, обявен в ДВ бр. 96/01.12.2017 г.

Със Заповед № Р-109-140/27.02.2018г. на Ректора на МУ – Варна съм определена да изготвя рецензия като член на научното жури.

В обявения конкурс участва един кандидат – Емилия Петрова Георгиева, д.у.з.г. Кандидатката е представил всички необходими документи, съответстващи на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитието на академичния състав в МУ – Варна.

КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ НА КАНДИДАТА

Емилия Петрова Георгиева, д.у.з.г. е родена на 28.01.1976г. във Варна. Омъжена, с две деца. Завършила Медицински колеж – Варна, специалност „Медицински лаборант“ (паразитология, микробиология, клинична лаборатория) през 1995г.

През 2008г. придобива образователна степен бакалавър по „Управление на здравни грижи“ към МУ – Варна. През 2010г. придобива образователна степен магистър по „Маркетинг“ към Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“. През 2013г. придобива специалност „Управление на здравни грижи“, образователна степен магистър към МУ – Варна.

От 14.09.1995г. до 30.06.2008г. е медицински лаборант към МБАЛ „Св. Марина“ – Варна.

От 01.07.2008г. до 01.01.2012г. е медицински представител на лабораторна техника, консумативи и реактиви за научна дейност в Софбиолайф - Биомедика ООД София.

От 07.09.2012г. до 01.04.2013г. е медицински представител на медицинска и лабораторна техника, консумативи, кръвни продукти към АА Медикъл България ООД София.

От 2012г. работи като преподавател в УС „Медицински лаборант“ към Медицински колеж – Варна.

От 2016г. е „доктор“ по специалност „Управление на здравните грижи“, научно направление 7.4. Обществено здраве. Заглавие на дисертационен труд „Осигуреност с медико-лабораторни услуги в общата медицинска практика в Североизточна България“.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И НАУЧНО-ПРИЛОЖНАТА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

За настоящия конкурс са приложени:

- дисертационен труд (автореферат) за присъждане на ОНС „Доктор“;
- монографичен хабилитационен труд „Приложение на базите данни и електронните информационни системи в лабораторната практика - състояние и перспективи“;
- участие в учебно помагало „Методика на практическото обучение на студентите от професионално направление „Здравни грижи“;
- пълнотекстови публикации в списания и сборници – 26 (15 в чужбина);
- публикувани резюмета – 3 (2 в чужбина);
- участия в научни форуми – 18 (7 в чужбина).

В подгответните документи всички публикации са описани и приложени в пълен обем. Кандидатката е първи автор в 15 публикации, втори автор в 4, трети и последващ автор в 10.

Участвала е в 2 проекта:

- „Студентски практики“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“
- „Студентски практики – Фаза1“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 - 2020“

Цитирана е в 5 български сборници и списания.

Научните приноси на кандидатката са следните:

I. Научни приноси в областта на медико – лабораторните услуги свързани с оценяване, удовлетвореност, нагласи и готовност за ползване на медико - лабораторни услуги и внедряване на бързи тестове за лабораторни изследвания.

1. Проучено е взаимодействието и удовлетвореността от предоставяните медико - лабораторни услуги сред пациенти, лаборанти, лабораторни лекари и общопрактикуващи лекари в Североизточна България.
2. Проучена е удовлетвореността на общопрактикуващите лекари от нивото и качеството на предоставените медико - диагностични услуги.
3. Открита е зависимост относно качеството на работа на медико – диагностичните лаборатории и доброто взаимодействие с другите медицински специалисти, свързани с подготовката на пациента, вземане и транспортиране на биологичен материал за лабораторно изследване. Доказана е зависимост от степента на информираност на пациентите при изследването на лабораторни показатели, спрямо местоживеещето в проучвания регион.
4. Изведени са предимствата на новите технологии и услуги предлагани от медико-диагностичните лаборатории улесняващи достъпа на пациентите. Обосновано е влиянието на икономическите регулатори оказващи влияние върху качеството на медико - лабораторните услуги.
5. Изяснена е ролята на лабораторно – диагностичните резултати при прилагането на програмен подход при решаването на проблеми свързани с профилактиката на различни хронични заболявания.
6. С цел увеличаване на диагностичните възможности са аргументирани ползите от въвеждането на нови методи и РОСТ тестове в лабораторната медицина.

II. Научни приноси свързани с достъпа и териториалното разпределение на медико – лабораторните услуги в извънболничната помощ в България

1. Проучени са основните причини очертаващи реалните ограничения в достъпа до медико - диагностичните лаборатории.
2. Изработен е регистър на медико - диагностичните лаборатории в извънболничната помощ в България, чрез който се определя осигуреността с медико-диагностични лаборатории и се анализира териториалния контраст в изследвания регион.
3. Картографирани са медико - диагностичните лаборатории в извънболничната помощ в България. Картографски са показани различията в достъпа в териториален план т.е. концентрация на медико - диагностични лаборатории в областните градове и респективно недостиг на такива в малките населени места. Установена е неравнопоставеност на населението относно възможността за използване на медицински и лабораторни услуги спрямо местоживеещето.
4. Разработен е Концептуален модел за подобряване на достъпа на пациентите от отдалечените населени места чрез мобилна лаборатория.

III. Научни приноси в областта на иновативните подходи за комуникация в здравеопазването. Основни приноси:

1. Установена е нуждата от електронно - ориентирани лабораторни услуги в Североизточна България на всички нива на предоставяне и получаване на медицинска информация и услуги.
2. Предложен е модел на електронно – информационна система в която медико – диагностичните лаборатории участват съвместно с други институции като МЗ, НЗОК, ИАЛ и други съсловни организации генериращи информация полезна както за населението така и всички участници в здравеопазваната система.
3. Описани са предимствата на комуникационната политика и интегрираните маркетингови комуникации на медико – диагностичните и зъботехнически лаборатории.
4. Проучени са добри практики при интегрираните маркетингови комуникации в медико – диагностични и зъботехнически лаборатории. Разработен е модел за интегриран софтуер за зъботехнически лаборатории, който обединява нуждите и потребностите на участниците в процеса.
5. Установени са закономерности, които са основа за бъдещи проучвания, проследявящи изследваните комуникации с възможност за улесняване на екипната работа за коректно и качествено обслужване на пациентите.

IV. Научни приноси в областта на епидемиологичната характеристика на инфекциозните заболявания в България и в частност в област Варна

1. Установена е честотата на уринарните инфекции, предизвикани от ESBL-(широкоспектърни бета-лактамази) продуциращи бактерии сред деца във Варна.
2. Представени са най-често използвани фенотипни методи за доказване на ESBL-(широкоспектърни бета-лактамаза) продуциращи бактерии в лабораторни изолати.
3. Очертана е необходимостта от рутинно прилагане на техники за детекция на ESBL-щамове в медико-диагностичните лаборатории и оборудването им с необходимите материали и апаратура за тези цели.
4. Осъществен е сравнителен анализ на класическите фенотипни и новите молекуларно-генетични методи за детекция на MRSA (метицилин-резистентни *Staphylococcus aureus*), приложими в лабораторната практика.
5. С оглед увеличената честота на туберкулозата е изяснена ролята на имунопрофилактиката и превенцията ѝ във Варненска област през периода 2001-2012г. Това наложи проучване на имунизационната структура и ваксинното покритие във Варненска област на деца, подлежащи на имунизация и реимунизация с BCG ваксина.

V. Научни приноси в областта на интегрираните грижи при диагностициране и контрол на хроничните заболявания. Основни фундаментални и научно-приложни приноси:

1. Идентифицирани са моделите на интегрирани грижи и принципите за приложението им в различни европейски страни.
2. Изяснена е концепцията за интегрирани грижи, "комплексен набор от планирани и управлявани услуги за определена група пациенти със специфични нужди, предоставени от различни здравни и социални институции".
3. Определени са потребностите и належащите области за интеграция на отделните звена в здравеопазваната система при предоставяне на интегрирани грижи.
4. Обоснована е необходимостта от обучение и активно участие на пациентите при управление на хроничните заболявания.
5. Изведени са възможните ползи от внедряване на модел за интегрирани здравни грижи при пациенти с хронични заболявания и/или комплексни нужди в България според географския регион или вида на хроничните заболявания.
6. Разработени са организационни и функционални аспекти на програма за управление на хроничните неинфекциозни заболявания (интегрирани грижи) и управление на здравеопазните дейности и социалните услуги в интерес на отделния потребител, на ниво общност и национално ниво.

ОЦЕНКА НА УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

Учебно-преподавателската дейност на Емилия Георгиева започва през 2012 г. с граждански договор и от 10.10.2013г. е на постоянен трудов договор към УС „Медицински лаборант“ в Медицински колеж – Варна. Учебната натовареност през 2014г., 2015г. и 2016г. е както следва: 804, 921, 914 часа, при норматив 760 часа. Упражненията, които води са по дисциплините „Клинична лаборатория“ и „Учебна практика по микробиология“ на студентите от специалност „Медицински лаборант“.

ЛИЧНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ КАНДИДАТА

Познавам Емилия Георгиева от 1995г. като медицински лаборант в МБАЛ „Св. Марина“ – Варна. Изключително отговорна, работлива, задълбочена, с желание непрекъснато да се усъвършенства, за което свидетелстват и представените научни трудове. Последните отговарят по обем, съдържание и покриват напълно изискванията на Правилника за развитието на академичния състав в МУ – Варна.

Основната тематика на научните трудове на Емилия Георгиева е по проблемите на лабораторната диагностика, както на острите, така и на хроничните заболявания. В дисертационния ѝ труд „Осигуреност с медико-лабораторни услуги в общата медицинска практика в Североизточна България“ се прави анализ на медико-лабораторното обслужване в Североизточна България. Изтъкнати са предимствата и недостатъците и са дадени препоръки.

Монографията „Приложение на базите данни и електронните информационни системи в лабораторната практика – състояние и перспективи има сериозни приноси за клиничната практика“ има сериозни приноси за клиничната практика. Разработената програма за терапевтично обучени позволява обединяване на информацията, което е основно за лечението и превенцията на хроничните заболявания. Изтъкнати са иновативни технологии в лабораторната медицина, както и обучението за работа с тези технологии и РОСТ-системи. Монографията представлява съвременно помагало за

специалисти по здравни грижи и е ценно ръководство за обучени, поведение и анализиране на лабораторните данни както от страна на специалистите така и от пациентите.

Така представените научни трудове ми дават възможност да изкажа пред вас мнението си за прецизност, информираност, задълбоченост на научните трудове на Емилия Петрова Георгиева.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените от Емилия Петрова Георгиева, д.у.з.г. научни трудове и придружаващите документи за участие в конкурса за избор на „Доцент“ към УС „Медицински лаборант“, Медицински колеж – Варна, дават достатъчно основания да заява следното:

Кандидатът отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет – Варна, за заемане на академична длъжност „Доцент“.

Предлагам на почитаемите членове на Научното жури да присъди на Емилия Петрова Георгиева, д.у.з.г. академичната длъжност „Доцент“ в научна специалност „Управление на здравните грижи“, за нуждите на Катедра УС „Медицински лаборант“ към Медицински колеж – Варна.

12.03.2018г.
гр. Варна

С уважение .....
Проф. д-р Димитрий Елизнакова, д.м.
Директор на Медицински колеж – Варна

